

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства економіки України

(найменування органу виконавчої влади)

до проекту Закону України

Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист прав споживачів

(назва проекту)

Ініціатори законопроекту: народний депутат України Кузьмініх С. В. та інші

(ініціатор (ініціатори) законопроекту)

реєстраційний номер 9095 від 13 березня 2023 р.

перше читання

(вказати, до якого читання надаються пропозиції)

1. Не підтримується.

2. Проект Закону № 9095 розроблений з метою посилення відповідальності за порушення суб'єктами господарювання (працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг), а також громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю в цих галузях, законодавства про захист прав споживачів.

Проектом Закону № 9095 пропонується:

1) вивести сферу захисту прав споживачів з-під дії базового Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про контроль) та одночасно встановити, що на цю сферу поширюватимуться його окремі норми з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про захист прав споживачів» (далі – Закон про ЗПС).

В цілому, Мінекономіки проти виведення діяльності інспекцій з-під сфери дії Закону про контроль, оскільки такі інспекції не можна буде перевірити на предмет законності їх дій, інформація про проведені перевірки не буде вноситися в Інтегровану автоматизовану систему державного нагляду (контролю), будуть відсутні критерії ступеню ризику і уніфіковані форми актів, що є стандартом для оформлення і проведення перевірок, порядок проведення перевірок буде не прозорим, посадові особи інспекцій матимуть необмежені повноваження та не нести відповідальності.

Слід зазначити, що запропоновані норми суперечать одна одній, що позбавляє їх сенсу та унеможливує застосування. Крім того, Закон про ЗПС не містить особливостей щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю).

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Соболев Олексій Дмитрович**

Сертифікат **3FAA9288358EC0030400000000CB350033FFB000**

Дійсний з **27.01.2023 0:00:00** по **26.01.2025 23:59:59**

Мінекономіки

3631-04/3 від 27.03.2023 23:14

2) скасувати погодження Держпродспоживслужбою здійснення територіальними органами позапланових перевірок за зверненнями споживачів.

Згідно із пояснювальною запискою до проекту Закону № 9095, автори законодавчої ініціативи вбачають проблему довгого строку розгляду скарг споживачів через необхідність погодження перевірок територіальними органами спочатку Держпродспоживслужбою, а потім центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері.

Запропонована норма не вирішить проблему довгого строку розгляду скарг споживачів, оскільки рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері, передбачено виключно в період воєнного часу (постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану»).

Крім того, таке рішення може прийматися не за кожною конкретною скаргою, а в цілому у відповідній сфері.

При цьому, у сфері документообігу центральних органів виконавчої влади застосовується система електронної взаємодії (СЕВ), яка дозволяє забезпечити розгляд скарг протягом 2-3 днів.

Погодження дій територіальних органів центральним апаратом Держпродспоживслужби впроваджено як запобіжний захід зловживанням через тиск на суб'єктів господарювання за необґрунтованими скаргами;

3) збільшити адміністративні (на осіб) та адміністративно-господарські (на суб'єктів господарювання) штрафи (адміністративні – максимально з 3400 грн. до 5100 грн., адміністративно-господарські – від 2 до 5 разів) шляхом внесення змін до статей 156¹ та 188² Кодексу України про адміністративні правопорушення та статті 23 Закону про ЗПС, а також встановити кримінальну відповідальність для виробників або суб'єктів господарювання за недостовірну інформацію про продукцію, недостовірної інформації про продукцію, вживання якої заподіяло шкоду здоров'ю споживачів або призвело до загибелі людей чи інших тяжких наслідків, шляхом доповнення Кримінального кодексу України статтею 184¹ «Порушення прав споживачів».

Ураховуючи, що адміністративні штрафи на осіб не переглядалися протягом 15 років, Мінекономіки не заперечує проти їх збільшення, оскільки це не суперечить меті, заявленій у пояснювальній записці до проекту Закону № 9095.

Разом з тим, не підтримується запропоноване підвищення адміністративно-господарських санкцій на суб'єктів господарювання, оскільки воно призведе до росту корупційних чинників, масової несплати, скарг та навантаження на судову систему.

Також, не підтримується встановлення кримінальної відповідальності для виробників або суб'єктів господарювання за недостовірну інформацію про продукцію, вживання якої заподіяло шкоду здоров'ю споживачів або призвело

до загибелі людей чи інших тяжких наслідків, оскільки практично неможливо встановити причинно-наслідковий зв'язок недостовірної інформації про продукцію і шкоди здоров'ю або загибелі та доказати, що саме недостовірна інформація, а не свідоме шахрайство та введення в оману споживача є причиною такої шкоди або загибелі;

4) установити, що на час дії воєнного стану суми штрафів, стягнених за порушення прав споживачів, зараховуються до Державного бюджету та спрямовуються виключно на потреби Збройних Сил України.

Така законодавча ініціатива потребує обговорення з Мінфіном, оскільки питання щодо зарахування коштів на бюджетні програми регулюється виключно Бюджетним кодексом України та Законом України «Про Державний бюджет України».

Важливо зазначити, що Верховною Радою України прийнято у першому читанні урядовий проект Закону України «Про захист прав споживачів» (нова редакція) (реєстр. номер 6134 від 05.10.2021), який гармонізує національну систему захисту прав споживачів з принципами, підходами та практиками Європейського Союзу, імплементує законодавчі акти Європейського Союзу у сфері захисту прав споживачів, а також передбачає перегляд адміністративно-господарських штрафів. Проект Закону наразі готується до другого читання.

Також профільним комітетом Верховної Ради України рекомендовано до першого читання урядовий проект Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» (реєстр. номер 5837 від 05.08.2021), який реформує та перезавантажує систему державного нагляду (контролю).

Вважаємо за доцільне повернутися до проекту Закону № 9095 після прийняття вищезазначених урядових проектів законів.

(обґрунтування позиції органу виконавчої влади)

Заступник Міністра економіки України
з питань цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації

Олексій СОБОЛЕВ

_____ 20__ р.